Dnro
H 2111/01.02.01/2022.

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Esko Hirvonen

28.09.2022

J

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite

HE 76/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Tullin toiminnassa ympäristörikosten valvonnalla ja rikostorjunnalla on koko ajan kasvava merkitys. Tullin eräänä tehtävänä tällä alueella on paljastaa, torjua ja selvittää rikoksia, joita uhanalaisilla eläimillä ja kasveilla käydään. Näiden nk. CITES –lajien laiton kauppa on maailmanlaajuinen ongelma, jonka torjumiseksi tulliviranomaiset tekevät rajat ylittävää yhteistyötä. Suomessakin Tulli on onnistunut viime vuosina paljastamaan ja selvittämään merkittäviä uhan alaisiin eläimiin ja kasveihin liittyviä rikoskokonaisuuksia.

Ympäristörikosten torjunnassa rikosoikeudellisten rangaistusten ohella menettämisseuraamuksilla on merkittävä osa, ja tältä osin Tulli haluaa nostaa nyt käsiteltävänä olevassa luonnonsuojelulakia koskevassa hallituksen esityksessä olevan muutoksen tarkasteltavaksi.

Hallituksen esityksen 134 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi menettämisseuraamuksesta. Pykälän 1 momentin ensimmäinen virke koskisi rikoksen kohteen menettämistä ja momentin toinen virke sen sijaan koskisi sen arvon menettämistä, joka rauhoitetulla eläimellä tai kasvilla on lajinsa edustajana. Esityksen mukaan arvon menettämisen soveltamisala supistuisi nykyiseen lainsäädäntöön nähden.

Voimassa olevan luonnonsuojelulain 59 §:n mukaan ns. luonnonsuojelullista arvoa koskeva menettämisseuraamus voidaan tuomita aina, kun on ollut kyse luonnonsuojelurikoksesta tai -rikkomuksesta. Säännöksen mukaan on voitu tuomita menettämisseuraamukseen muukin henkilö kuin se, joka on osallistunut kohteena olleen eläimen tappamiseen tai vastaavasti kasvin laittomaan irrottamiseen maasta.

Dnro
H 2111/01.02.01/2022.

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Esko Hirvonen

28.09.2022

J

Tullin toiminnalle ympäristörikoksiin liittyvässä rikostorjunnassa ja CITES –säännösten valvonnassa nyt suunnitteilla olevalla muutoksella olisi merkittävä vaikutus. Tullin valvontatoiminta ympäristörikosten osalta liittyy ennen kaikkea uhanalaisten eläinten ja kasvien laittomaan kauppaan, niin vientiin Suomesta kuin tuontiin Suomeen.

Tullin toimenpiteet valvonnassa ja rikostorjunnassa kohdistuvat ennen muuta niihin henkilöihin, jotka ovat laittoman kaupan ketjussa kuljettamassa tai kauppaamassa laittomia tavaroita eteenpäin. Se, että menettämisseuraamusvaatimus myös arvon osalta voidaan kohdistaa rikollisketjun tähän osaan, eikä vain 72 ja 76 §:ssä mainittuihin tekoihin osallisiin, vaikuttaa tehokkaasti rauhoitetuilla eläimillä käytävän kaupan torjuntaan. Laittomaan kauppaan osallisten tahojen saamisella yhteisvastuullisesti vastuuseen arvoista olisi tietenkin merkittävä ennalta estävä vaikutus, minkä lisäksi useissa tapauksissa olisi vaikea edes näyttää, kuka tai ketkä olivat alkujaan syyllistyneet 72 ja 76 §:ssä mainittuihin tekoihin, jolloin yksilöiden arvo voisi jäädä kokonaan korvaamatta.

Rauhoitettuihin ja uhanalaisiin lajeihin kohdistuvan kansallisen ja kansainvälisen rikollisuuden tehokkaan torjumisen kannalta olisi erittäin tärkeää muuttaa 134§: ää siten, että myös ehdotetun luonnonsuojelulain 89 (eliöiden hallussapito, vaihdanta ja kaupallinen hyödyntäminen) ja 90 §: ien (eliölajien maahantuonti ja maastavienti) perusteella rangaistavaksi säädettävään menettelyyn syyllistyneet henkilöt voitaisiin saattaa vastuullisiksi teon kohteena olleiden eläin- ja kasvilajien luonnonsuojelullisen arvon korvaamisesta.

Esko Hirvonen
Valvontapäällikkö

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi